

Utilfredshed med ledelsen og høje følelsesmæssige krav kan give sygefravær på mere end 8 uger

En undersøgelse viser, at kvinders risiko for at blive syge i mere end 8 uger er større, når ledelseskvaliteten er lav. Derimod er mænds risiko for at blive syge i mere end 8 uger større, hvis der er høje følelsesmæssige krav i arbejdet.

Det er ikke nyt, at der er faktorer i arbejdsmiljøet, som har betydning for sygefraværet og for langtidssygefraværet. Men det er nyt, at lav ledelseskvalitet direkte kan være årsag til langtidssygefravær for kvinder, og at høje følelsesmæssige krav giver langtidssygefravær hos mænd. Langtidssygefravær er fravær i otte sammenhængende uger eller mere. Kvinders risiko øges, når de er udsat for lav ledelseskvalitet, rollekonflikter og lav belønning i arbejdet. For mænd øges risikoen, når de er udsat for høje følelsesmæssige krav og krav om at skjule følelser. Derimod har velkendte psykosociale påvirkninger som fx udviklingsmuligheder, indflydelse i arbejdet og social støtte fra kolleger ikke betydning for langtidssygefraværet i denne undersøgelse.

Risikoen for langtidssygefravær bliver større i takt med, i hvilken grad man rapporterer at være udsat for de forskellige påvirkninger.

Resultaterne er generelle for alle lønmodtagere og tager højde for personernes alder, uddannelse, hvad man er udsat for i det fysiske arbejdsmiljø, om man er ryger, overvægtig, drikker for meget alkohol, om man er enlig, antallet af hjemmeboende børn, om man lider af en kronisk sygdom og for niveauet af fysisk aktivitet i fritiden. Resultaterne, som præsenteres her, er statistisk signifikante.

Mænd og følelser

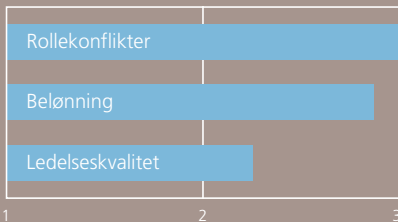
Der er mange forskellige typer af job, hvor der kan være krav til enten at skjule følelser, eller hvor man kan komme ud

for situationer, som kan være forstyrrende. Det kan være butiksassistenten, som bliver overfuset af en frustreret kunde, en politimand, der kommer ud til en bilulykke, eller lederen, som står overfor at skulle fyre en medarbejder.

Kvinder og ledelse

Lav ledelseskvalitet kan for eksempel betyde, at medarbejderen ikke oplever, at lederen tager det alvorligt, hvis der er utilfredshed i jobbet, eller hvis lederen ikke er god til at løse konflikter – også mellem medarbejderne. Eller hvis medarbejderen i det hele taget ikke oplever at blive set med de resurser som denne har. Rollekonflikt kan dække over uklare beskeder om arbejdsopgaver eller upræcise beskrivelser af arbejdsopgaverne og forventningerne til dem.

Februar 2006

Psykosociale risikofaktorer for langtidssygefravær blandt kvinder

På figuren kan du se de tre faktorer, som øger sandsynligheden for at kvinder bliver langtidssygemeldte: De kvinder, som er mest udsatte for rollekonflikter, lav belønning og lav ledelseskvalitet har lidt over dobbelt så høj risiko for langtidssygefravær i forhold til dem som er mindst udsatte for disse faktorer i hverdagen.

Risikoen for sygefravær på mere end otte uger stiger jo stærkere disse faktorer opleves af den enkelte medarbejder. Det vil sige jo mere rollekonflikt, jo lavere belønning og jo lavere ledelseskvalitet, jo større risiko for langtidssygefravær.

Psykosociale risikofaktorer for langtidssygefravær blandt mænd

På figuren kan du se de to faktorer, som øger sandsynligheden for at mænd bliver langtidssygemeldte: De mænd, som oplever de højeste krav om at skjule følelser og følelsesmæssige krav har lidt mere end dobbelt så høj risiko for langtidssygefravær i forhold til dem som mindst oplever disse krav i hverdagen.

Risikoen for sygefravær på mere end otte uger stiger også jo stærkere disse krav opleves af den enkelte medarbejder.

Metode

Undersøgelsen er en del af Arbejdsmiljøinstituttets Nationale ArbejdsmiljøKohorte, NAK, baseret på et repræsentativt udsnit af den danske befolkning. I 2000 spurgte vi 5357 personer, som var i arbejde, om deres arbejdsmiljø, helbred, familieforhold og livsstil. I de næste 1,5 år fulgte vi dem i Beskæftigelsesministeriets DREAM-register, hvori det registreres, når en person har en sygedagpengesag, det vil sige når arbejdsgiveren får sygedagpengerefusion fra kommunen. Undersøgelsen er lavet således, at en person registreres som havende lang

tidssygefravær, når vedkommende har været syg i mindst 8 uger.

Kvinder får sygedagpenge

I løbet af det 1,5 år personerne blev fulgt, modtog 7 procent i mindst ét tilfælde sygedagpenge i en periode på otte uger eller derover. Det svarer til, at mellem 4 og 5 procent af de danske lønmodtagere udvikler sygefravær som gør, at de involveres i en sygedagpengesag på mindst otte uger pr. år. De fleste af disse, nemlig 55%, er kvinder.

Vi har målt ledelseskvalitet, rollekonflikter, belønning og de forskellige former for krav i arbejdet:

- Ledelseskvalitet er målt ved fire spørgsmål om, i hvor høj grad ens nærmeste leder tilgodeser den enkelte medarbejders udviklingsmuligheder, prioriterer medarbejdernes tilfredshed i jobbet, er god til at planlægge arbejdet og er god til at løse konflikter.
- Rollekonflikter er målt ved hjælp af to spørgsmål om, hvorvidt man er udsat for modstridende krav i sit arbejde, og om man ved præcis hvad ens arbejdsopgaver er.
- Belønning i arbejdet er målt med tre spørgsmål om, hvorvidt ens arbejde er anerkendt og påskønnet dels af ledelsen, dels af offentligheden generelt og om fremtidsudsigterne i ens nuværende job.
- Følelsesmæssige krav er målt med tre spørgsmål om, hvorvidt man i sit arbejde kommer i følelsesmæssigt forstyrrende situationer, om man udsættes for følelsesmæssige krav, og om arbejdet kræver, at man involverer sig følelsesmæssigt.
- Krav om at skjule følelser er målt med to spørgsmål om, hvorvidt ens arbejde kræver, at man ikke giver udtryk for sin mening, og om det kræves at man skjuler sine følelser.

! Hvis du vil vide mere

Undersøgelsen er offentliggjort i novembernummeret af Journal of Occupational and Environmental Medicine: Lund T, Labriola M, Christensen KB, Bültmann U, Villadsen E, Burr H. Psychosocial work environment exposures as risk factors for long-

term sickness absence among Danish employees: Results from DWECS/DREAM. JOEM. 2005 November;47(11):1141-1147

! Yderligere information

Forsker Thomas Lund har stået for undersøgelsen og kan kontaktes på tl@ami.dk.